

Obszar Gminy Stolno był stosunkowo wcześniej zajęty przez człowieka, co dokumentują liczne świadectwa z różnych faz osadniczych. Najstarsze ślady obecności człowieka na ziemiach położonych między Wisłą, Osą i Drwęcą sięgają paleolitu, czyli starszej epoki kamienia. Archeolodzy datują je na około 8 tysięcy lat p.n.e. W Stolnie w 1984 roku archeolodzy odkryli i przebadali osadę społeczności kultury ceramiki wstęgowej rytej, datowaną na drugą połowę V tysiąclecia p.n.e., która dostarczyła ciekawych materiałów mówiących o codziennym życiu jej mieszkańców. Zajmowali się oni uprawą roli i chowem zwierząt. Przełom epoki neolitu i brązu przyniósł wyraźne załamanie się osadnictwa na ziemi chełmińskiej. Dopiero w środkowej epoce brązu (1300-1000 p.n.e.) nastąpiło jego ożywienie, kiedy to z rejonów Kujaw i Wielkopolski napłynęła ludność należąca do kultury łużyckiej. W tym okresie na ziemi chełmińskiej powstało kilka obronnych grodów zamieszkałych przez społeczeństwo tej kultury.

W czasach Imperium Rzymskiego przez ziemię chełmińską przebiegał słynny szlak bursztynowy prowadzący z prowincji rzymskiej Panonia nad Bałtyk. Odcinek północny tego szlaku biegł doliną Wisły i przecinał z południa na północ ziemię chełmińską. Miało to istotny wpływ na rozwój gospodarczy tych terenów. Z tego okresu pochodzą znaleziska w postaci monet rzymskich, m.in. w Wabczu znaleziono srebrny denar cesarza Wespazjana oraz denar jego syna Tytusa.

Zasadniczy postęp osadnictwa na terytorium obecnej gminy dokonał się w czasach, kiedy Ziemia Chełmińska była w administracji zakonu krzyżackiego. Świadectwem osiedli założonych w tym okresie są pochodzące z niego kościoły w miejscowościach: Wabcz, Sarnowo i Wielkie Czyste. W 1454 roku, a ostatecznie w 1466 roku po zawarciu pokoju toruńskiego, teren dzisiejszej gminy znalazł się w granicach dóbr królewskich, pozostając w nich ponad 300 następnymi latami. W następstwie I rozbioru terytorium gminy znalazło się w granicach zaboru pruskiego. W okresie II Rzeczypospolitej obszar gminy znalazł się w granicach województwa pomorskiego, w powiecie chełmińskim. W latach Rzeczypospolitej Ludowej tereny dzisiejszej gminy należały do powiatu chełmińskiego, początkowo do dwóch jednostek administracyjnych, ówczesnych gromad z siedzibami w Robakowie i w Stolnie, zaś po 1973 roku, kiedy uprzednie gromady zostały zastąpione jednostkami obszarowo większymi, gromady Robakowo i Stolno zostały połączone w jedną gminę z siedzibą władz w Stolnie. Powstała w 1973 roku gmina przetrwała w niezmiennym stanie okres przynależności do województwa toruńskiego, tj. lata 1975-1998. Z początkiem 1999 roku samorządna od 1990 roku Gmina Stolno znajduje się ponownie, jak dawniej, w strukturze powiatu chełmińskiego, w województwie kujawsko - pomorskim.

Rys historyczny

Wpisany przez Administrator
poniedziałek, 09 marca 2009 18:23

Przy opracowywaniu tekstu korzystano z następujących materiałów źródłowych:

1. „Archeologia północnej części ziemi chełmińskiej” R. Boguwolski, M. Kurzyńska;

2. „Zabytki powiatu chełmińskiego”, J. Błachnio;

3. „Twierdza Chełmno”, A. Grzeszna-Kozikowska.